

Rekenkamercommissie Purmerend en Beemster

Betreft: evaluatie onderzoek HVC

Bij deze ontvangt u de evaluatie van het onderzoek van de rekenkamercommissie naar de HVC van de gemeente Purmerend uit 2014. Dit onderzoek betrof een samenwerking tussen 17 rekenkamer(commissies) waarbij het onderzoek zelf uitgevoerd is door het externe adviesbureau IPR Normag. In beginsel evalueert de rekenkamercommissie na twee jaar of en op welke manier de aanbevelingen uit opgeleverde rapporten zijn uitgevoerd. In dit geval heeft de rekenkamercommissie in 2016 besloten de evaluatie uit te stellen in afwachting van een gezamenlijke evaluatie met (een deel van) de 17 rekenkamer(commissies).

Het originele onderzoek betrof een algemeen deel en een specifiek deel dat per gemeente verschillend kon zijn. Inmiddels is uit verschillende bronnen nu meer informatie over de ontwikkelingen en risico's die voor Purmerend en Beemster van belang zijn.

Bij de behandeling zijn uiteindelijk drie aanbevelingen overgenomen:

1. De raad draagt het college op om een principediscussie voor te bereiden voor het najaar van 2014 over het strategisch profiel van HVC en de deelnemingsrisico's voor de gemeente Purmerend, inclusief:
 - a. nut en noodzaak van overheidsdeelneming in een afvalverbrandingsinstallatie;
 - b. wenselijkheid van combinatie van commerciële activiteiten met publieke taken;
 - c. de financieringsstructuur en opties voor risicobeheersing;
 - d. een evaluatie van het toetredingstraject.

Op 15 december 2014 heeft een informatiebijeenkomst plaatsgevonden waarin is ingegaan op de aanbevelingen van het onderzoek. Hierin is ook de principediscussie gevoerd over bovengenoemde punten en de manier waarop de aanbevelingen worden uitgevoerd.

Ten aanzien van punt a heeft na 2014 een relevante ontwikkeling plaatsgevonden. In oktober 2017 is de raad geïnformeerd dat de Bank Nederlandse Gemeenten ermee heeft ingestemd om de hoofdelijkheid van de door de aandeelhouders gegarandeerde leningen af te halen. Het maximale bedrag is gedaald van ruim €600 mln. naar de waarde van de deelneming, ruim €21 mln. Een voorwaarde van de BNG hierbij was dat de HVC uitsluitend overheden als aandeelhouder accepteert. Het verkopen van een deelneming aan private partijen lijkt hierdoor nu moeilijker geworden.

Conclusie: De aanbeveling is uitgevoerd.

2. HVC als vast agendapunt op de agenda van de commissie Algemene Zaken op te nemen voor januari en september (na de algemene vergadering van aandeelhouders), de portefeuillehouder doet dan verslag aan de commissie, de griffie bereidt het agendapunt voor.

Sinds 2014 staat het verslag van de AvA van de HVC standaard geagendeerd op de commissie AZ als bespreekpunt. Naast het verslag worden ook de actualiteiten, voor zover relevant, gedeeld met de raad. De bedoeling van de aanbeveling was om de controlerende rol van de gemeenteraad bij het aandeelhouderschap van de HVC te versterken.

Conclusie: De aanbeveling is uitgevoerd.

3. Het college op te dragen om te onderzoeken en in het najaar te rapporteren of de aanbestedingsregels t.a.v. de vestiging van een uitsluitend recht en inbesteden bij afvalinzameling en afvalverwerking door de deelnemende gemeenten en waterschappen correct worden toegepast, en welke risico's Purmerend hierbij loopt.

In de eerder genoemde presentatie van 15 december 2014 is ook het juridische risico aan bod gekomen. Een analyse van jurisprudentie wijst uit dat de gemeente Purmerend het uitsluitend recht van de diverse afvalstromen per raadsbesluit goed heeft geregeld. Jurisprudentie wijst uit dat de aanbestedingsregels juist zijn toegepast.

Conclusie: Deze aanbeveling is opgevolgd.

Overige aanbevelingen

In het raadsbesluit over het HVC rapport zijn twee aanbevelingen van de rekenkamercommissie niet overgenomen door de raad. Het gaat om de volgende aanbevelingen:

Formuleer heldere en toetsbare beleidsdoelstellingen

Heldere en toetsbare beleidsdoelstellingen op met name het gebied van duurzaamheid en milieu geven richting aan de manier waarop het aandeelhouderschap van de gemeente in de HVC getoetst kan worden en waarover periodiek gerapporteerd kan worden.

Weeg het financiële risico en neem het expliciet op bij de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen

Na 2014 is het financiële risico voor de gemeente Purmerend via het aandeelhouderschap en de garantstelling kleiner geworden. Sinds 2017 is de garantstelling gewijzigd en is dit gemaximeerd naar rato van het aantal aandelen. De financiële positie van de HVC is sinds 2014 sterk verbeterd. Het eigen vermogen is toegenomen van € 63 mln. begin 2014 naar €103 mln. ultimo 2017.

Bij de bepaling van de hoogte van het weerstandsvermogen wordt de HVC, net als de Stadsverwarming Purmerend, niet expliciet meegewogen. Hoewel de financiële positie van de HVC is verbeterd, lijkt het de RKC niet verstandig om uit te gaan van een verwaarloosbaar risico op deze deelneming. In ieder geval zou bij de beoordeling van het weerstandsvermogen expliciet gemaakt moeten worden hoe het college tot deze beoordeling komt en zou de raad hier in de begroting en jaarstukken over geïnformeerd moeten worden.